

'Zonder commitment geen mestverwerking'

Mestverwerker Merensteyn krijgt veel te weinig mest aangeboden, vertelt manager **Bas van den Bergh**. 'Onze oproep is teken in en doe mee voor een deel van de mest.'

Door Kees van Dooren

In en om de fabriek Merensteyn, onderdeel van mestafzetcoöperatie Mestac, is volop bedrijvigheid. Vrachtwagens voeren varkensdrijfmest aan en weer andere trucks staan klaar om het geproduceerde mineralenconcentraat of de dikke fractie weg te rijden. Binnen overheerst het lawaai. Twee zeefbandpersen draaien gestaag door om de drijfmest te scheiden. De dikke fractie wordt vervolgens gedroogd en binnen opgeslagen. Na het proces van omgekeerde osmose verdwijnt de helft van het aangevoerde mestvolume in het oppervlaktewater. Een derde van het volume wordt verwerkt tot kunstmestvervanger in de vorm van mineralenconcentraat. Dit wordt buiten opgeslagen.

Technisch gaat het goed bij Merensteyn. Dat is zichtbaar, maar kan manager Bas van den Bergh ook onderbouwen. De gehalten van de stapelbare fractie zijn dusdanig constant dat de NVWA het niet vaker dan eenmaal per maand nodig acht om monsters te nemen. Merensteyn zit ingeschaald in de laagste risicocategorie van Fertigarant, legt Van den Bergh uit. Van den Bergh: "De volume- en massabalans zijn in evenwicht en de gehalten van het inkomende en de uitgaande producten zijn erg stabiel. Alles is geborgd. Dan geniet je het maximale vertrouwen van Fertigarant."

Desondanks zijn er ook zorgen bij Merensteyn, vertelt Antoon Vermeer, veehouder en voorzitter van Mestac, die bij het gesprek aanwezig is. De reden is dat de huidige mestmarkt en de uitwerking van de mestwetgeving momenteel niet helpend zijn om de fabriek op vollost te laten draaien. Dat is voorzichtig uitgedrukt. Merensteyn krijgt twee derde van het volume aangevoerd. Dat betreft contractmest. Een derde deel moet van de vrije markt komen, zo'n 55.000 ton. Dat komt dit jaar vooralsnog helemaal niet, vertelt Van den Bergh.

Waarom niet?

"Onze prijs is dit jaar hoger dan op de vrije markt. Door

de grootschalige export van pluimveemest zijn er veel te veel VVO's (Vervangende Verwerkingsovereenkomsten). Ze brengen maar een halve euro op in plaats van € 1,5 à € 2, zoals voorzien. Anders gaat de waarde van de VVO af van het leveringstarief. Op zich is de gedachte achter de VVO's goed. Door vooral fosfaatrijke, dikke vleesvarkensmest te verwerken ontstaat ruimte om de meest geschikte mest op het land uit te rijden. Dat is vaak rundveemest, eventueel aangevuld met zeugmest. Tevens ontstaat er dan plaatsingsruimte voor mineralenconcentraat. Deze ontwikkeling komt niet uit de verf. Varkenshouders kunnen de mest dit jaar makkelijk kwijt op de vrije markt en kiezen voor de korte termijn."

Dat is toch ook enigszins logisch?

"Nee, dat vind ik niet. Als ik hier naar mijn werk rijd, passeer ik zomaar veertig varkensbedrijven die niet leveren. Als deze allemaal een deel drijfmest, zeg 500 ton aan ons leveren, gaan we aardig richting onze maximale verwerkingscapaciteit. Dan betaal je een vanafprijs van € 21 per ton, exclusief transport plus een euro voor elke kilo fosfaat die in de mest zit. Dat is meer dan de huidige markt, klopt. Maar wees zuinig op de verwerkingscapaciteit die er is in Nederland. Wij werken hier volgens de regels, doen het netjes en ontzorgen de leveranciers volledig op het vlak van mest. Dat geeft rust, zodat je als varkenshouder de focus op jouw dieren kunt houden. Iedere varkenshouder steekt zijn hand op als wordt gevraagd of mestverwerking moet blijven in Nederland. Dat bewustzijn is er. Maar een overeenkomst aangaan als dat een paar euro per ton meer kost doet niemand."

Door 500 ton op jaarbasis te leveren, doe je als varkenshouder een investering in coöperatieve mestverwerking. Een kleine investering ook in de toekomst. We hebben hier een mooie techniek die probleemloos draait en constante producten levert. We komen onze afspraken na. De doelstelling van Merensteyn is een deel van het ▶

Bas van den Bergh (40) is manager bij coöperatie Mestac in Ysselsteyn (L.). Coöperatievoorzitter is melkveehouder Antoon Vermeer (62).

Pilot voor gebruik van mineralenconcentraat

Volgens berekening van Mestac is een ton van zijn mineralenconcentraat €23,86 waard, inclusief btw. De waarde is bepaald op basis van de kunstmestprijs van afgelopen maart. Mestac werkt met mestscheiding en omgekeerde osmose. Per ton aangevoerde varkenmest blijft 20% dikke fractie over, 46% losbaar water en 34% mineralenconcentraat. Qua bemestingswaarde is dit concentraat uit de Mestac-installatie vervolgens dus €23,86 per ton waard. Het mineralenconcentraat, zoals na omgekeerde osmose wordt verkregen, heeft code 120. In het kader van een pilot mag het als kunstmestvervanger worden aangewend.

mestoverschot blijvend van de markt te halen, zodat de prijs zakt. Maar zonder commitment geen mestverwerking. Onze oproep aan varkenshouders is teken en doe mee voor een deel van de mest. Dan krijg je grip op de mest en begrip voor mestverwerking."

Hoe nu verder?

"De leden houden ons nu overeind, bevestigt ook voorzitter Vermeer. Die hebben voor acht jaar getekend en deze contracten lopen nog even. We hebben bewust niet voor 100% mest gecontracteerd omdat we niet wisten hoe snel we de techniek in de vingers zouden hebben. Daarin schuldte het risico dat we niet aan onze verplichtingen konden voldoen. Dat wilden we ook niet. Achteraf viel de aankoopperiode mee en hadden we meer mest kunnen contracteren."

Op jullie site lees ik dat de kosten voor afzet van de dikke fractie zijn gezakt. Dat geeft toch ruimte?

"Het huidige tarief hebben wij nodig om alle mest correct te verwerken. In zowel de afzetprijs voor de dikke fractie als het mineralenconcentraat zit nog muziek. Waande creëren voor onze afnemers is ons doel. Maar om te innoveren is het belangrijk dat de fabriek op volaat draait. We hebben een SDE-beschikking voor een biomassa-kraakel. Daarmee kunnen we dikke fractie drogen tot 85% droge stof. Dan kunnen we korrels maken van varkenmest. Met mestcontrole wordt de afzetmarkt veel groter en dus de kans op een betere opbrengstprijs. Een voordeel is dat je korrels ook kunt opslaan en verkopen als de vraag goed is. Voor korrels is er wel perspectief en we rekenen nu ook aan deze optie. Maar we willen ons er niet rijk mee rekenen."

Met mineralenconcentraat timmeren jullie ook flink aan de weg. Hoe hoopt de afzet daarvan?

"Dat begint echt goed te lopen en afnemers laten weten

dat het ook werkt. Het is natuurlijk geen meststof om ver mee te rijden. Maar we zitten echt in een fase dat veehouders de bemestingswaarde van mineralenconcentraat zien. Onze opslag komt niet meer vol. We hebben een vrijstelling om het af te zetten als kunstmestvervanger. Vooral op grasland is het een zeer geschikte meststof, ook als aanvulling op een gift met rundveedrijfmest. De gehalten zijn bekend en stabiel. Het is daarom eenvoudig in te rekenen in het bemestingsplan. Een afnemer weet wat wat hij op zijn land brengt."

Hoe lang loopt jullie vrijstelling voor het mineralenconcentraat nog?

"In ieder geval tot eind dit jaar. Ik heb goede hoop dat de pilot wordt verlengd of dat er een Europese erkenning komt voor het concentraat.

"Geen erkenning voor mineralenconcentraat als kunstmestvervanger is de doodsteek voor de mestverwerking"

Kringlooplandbouw en hergebruik van grondstoffen in de regio zijn immers in zwang bij politici. Wij halen hier 80% van onze mest op minder dan 15 kilometer van de fabriek en zetten hetzelfde percentage mineralenconcentraat ook binnen deze afstand af. Als er geen erkenning komt voor mineralenconcentraat als kunstmestvervanger is dat de doodsteek voor de mestverwerking. Het proces van omgekeerde osmose kunnen we dan wel uitzetten. Dan doen we niet meer dan mest schei-

den en de dikke fractie exporteren. Dat kun je goedkoper doen op het boerenland dan bij ons, want dan heb je geen transport. In het kader van kringlopen en verlaging van CO₂-uitstoot lijkt het mij logisch om een deel van de kunstmest te vervangen door kunstmestvervangers, mits goed geborgd en controleerbaar. Van de energiebehoefte in Nederland gaat 8% op aan de productie van kunstmest. Dat kan een stuk minder. Kunstmest blijft wel nodig als sluitstuk in de bemesting. Maar het kan best minder. Het voordeel van meststoffen op organische basis is dat je ook organische stof op het land brengt en sporenelementen die in kunstmest niet zitten. ■